

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol.10, No.1, 2015, pp.161-174

OJED

An Online Journal
of Education

<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

ผลการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นโดยประยุกต์ใช้โมเดลเลิฟที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมี
วิจารณญาณและเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่น: กรณีศึกษาวิชาเพชรบุรีศึกษา
EFFECT OF LEARNING MANAGEMENT OF LOCAL CURRICULUM BY APPLYING THE LOVE MODEL
ON CRITICLE THINKING ABILITY AND ATTITUDE TOWARD LOCAL COMMUNITY: A CASE OF
PHETCHABURI STUDIES SUBJECT

นางสาวรุ่งอรุณ ปิยะฤทธิ์ *

Rungaroon Piyarit

ผศ.ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา **

Asst.Prof.Dr.Walai Isarankura Na Ayudhaya

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนวิชาเพชรบุรีศึกษาโดยประยุกต์ใช้โมเดลเลิฟ และ 2) เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่นของผู้เรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนวิชาเพชรบุรีศึกษาโดยประยุกต์ใช้โมเดลเลิฟ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี ที่เรียนวิชาเพชรบุรีศึกษา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 27 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แบบวัดเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่น และแบบสัมภาษณ์ โดยนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที (t-test) และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การทดสอบคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 2) การทดสอบคะแนนเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

* หน่วยงานสังกัด สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ที่อยู่ 38 หมู่ 8 ต.นาวิ่ง อ.เมือง จ.เพชรบุรี 76000

E-mail Address: goranataka@hotmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย E-mail Address: walai.p@chula.ac.th

ISSN1905-4491

Abstract

The purposes of this research were: 1) To compare the abilities of critical thinking of students before and after studies Phetchaburi studies subject by applying the Love Model. and 2) To compare students attitudes towards local community before and after studies Phetchaburi studies subject by applying the Love Model. The samples were 7 grade students at Phrommanusorn Phetchaburi School, totally 27 in first semester academic year B.E. 2557. The research instruments were critical thinking test, attitudes test towards local community, and interview from and the collected data were analyze by mean, standard deviation, t-test, and content analysis.

The results of the research were: 1) The posttest of critical thinking abilities of the students were higher than pretest 2) The posttest attitude of students towards local community were higher than pretest

คำสำคัญ: การประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนรู้ “ความรัก” (Love Model)/ วิชาเพชรบุรีศึกษา/ ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ/ เจตคติต่อชุมชนท้องถิ่น

KEYWORDS: APPLYING THE LOVE MODEL/ PHETCHABURI STUDIES SUBJECT/ CRITICLE THINKING- ABILITY/ ATTITUDE TOWARD LOCAL COMMUNITY

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้เรียนรู้และทำความเข้าใจท้องถิ่นตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้กำหนดให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ดังในมาตราที่ 27 วรรค 2 หมายความว่า สถานศึกษาจะต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดความรู้มีคุณธรรมจริยธรรม และยังจะต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตนเองในท้องถิ่น เรียนรู้สภาพภูมิศาสตร์ ประวัติความเป็นมา สภาพเศรษฐกิจสังคม การดำรงชีวิต ภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ตลอดจนให้มีความรัก ความผูกพัน และมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตในสังคม (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ดังที่ ประเวศ วะสี (2555) ได้กล่าวถึงการพัฒนาอย่างสมดุล ระหว่างการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ที่ต้องมีเป้าหมายร่วมที่การอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล ทั้งระหว่างคนกับคนและคนกับสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน โดยที่การพัฒนาผู้เรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้เป็นพลเมืองที่ดีของท้องถิ่น โดยหากพิจารณาในส่วนของประเทศไทยที่มีความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และ อัตลักษณ์ของท้องถิ่นนั้นต้องพัฒนาที่สติปัญญาและทักษะที่เรียกว่า 21st Century Skill หรือทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องเรียนรู้ด้วยวิธีการปฏิบัติจริง ลดการเรียนรู้ในตำรา และการพัฒนาสติปัญญาต้องเป็นไปแบบรู้ทั้งหมดหรือรู้รอบ ไม่ใช่รู้เป็นส่วนๆ ควรเป็น การศึกษาฐานปัญญา (Wisdom-based) ไม่ใช่อยู่ในฐานความรู้ (Knowledge-based) โดยการจัดการเรียน การสอนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของโรงเรียนในปัจจุบัน จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงประวัติความเป็นมา สังคม วัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นองค์รวม เน้นให้มีการศึกษาทั้งใน

ห้องเรียน และนอกห้องเรียน เรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริง รวมไปถึงการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ดังที่โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบุรีได้บรรจุให้วิชาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นวิชาเลือก โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือให้ผู้เรียนเกิดความรัก ความเข้าใจ ห่วงแหน และเป็นพลเมืองที่มีศักยภาพเพื่อสร้างชุมชนท้องถิ่นที่เข้มแข็งต่อไป

จังหวัดเพชรบุรีเป็นจังหวัดที่อยู่ในภาคกลางตอนล่าง มีชื่อเสียงในฐานะแหล่งผลิตน้ำตาล เนื่องจากมีต้นตาลหนาแน่น เป็นเมืองเก่าแก่ มีประวัติศาสตร์ยาวนาน เพชรบุรีเป็นเมืองที่เคยรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยโบราณ และเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญของไทยในกลุ่มหัวเมืองฝ่ายตะวันตกโดยมีชื่อปรากฏอยู่ในศิลาจารึกหลักที่หนึ่งสมัยสุโขทัยและมีหลักฐานทางโบราณคดี ซึ่งมีอายุย้อนไปถึงสมัยขอมและสมัยทวารวดี ทั้งยังเคยเป็นเมืองหน้าด่านสำคัญขึ้นเมืองลูกหลวงในสมัยอยุธยา เพชรบุรีมีพื้นที่ 6,255.138 ตารางกิโลเมตร สภาพภูมิประเทศทางด้านทิศตะวันตกเป็นป่าเขาสลับซับซ้อน มีเทือกเขาตะนาวศรีเป็นเส้นกั้นอาณาเขตระหว่างไทยกับพม่า ส่วนทางด้านทิศตะวันออกเป็นที่ราบไปจนจดชายฝั่งทะเลอ่าวไทย พื้นที่ของจังหวัดเพชรบุรีมีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน 3 สาย ได้แก่ แม่น้ำเพชรบุรี แม่น้ำบางกลอย และแม่น้ำบางตะบูน ประชากรจังหวัดเพชรบุรีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีการทำนา สวนผลไม้ ทำน้ำตาลโตนด เลี้ยงสัตว์ และทำการประมง จังหวัดเพชรบุรี แบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอเขาย้อย อำเภอหนองหุ้ม อำเภอปล้อง อำเภอบ้านแหลม อำเภอบ้านลาด อำเภอท่ายาง อำเภอแก่งกระจาน และอำเภอชะอำ ปัจจุบันมีวัดเก่าแก่และบ้านเรือนทรงไทยจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีคำพูดติดปากว่า นักเลงเมืองเพชร เป็นจังหวัดที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรมทางทางชาติพันธุ์ ที่มีการอยู่ร่วมกันของชาวไทรงค์ดำ กระเหรี่ยง กระหรั่ง ไทยมอญ และชาวไทย ปัจจุบันเพชรบุรีเป็นเมืองด่านสำคัญระหว่างภาคกลางและภาคใต้ และยังเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น แม่น้ำเพชรบุรี หาดชะอำ หาดปึกเตียน หาดเจ้าสำราญแหลมหลวง แหลมเหลว เขื่อนแก่งกระจาน (พรพิศ ดาษดื่น, 2543)

แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งปัญหาสังคมที่มีความเห็นแก่ตัว ช่วยเหลือเกื้อกูลกันน้อยลง เอารัดเอาเปรียบ แบ่งแยกมากขึ้น ขาดการยอมรับ การให้เกียรติซึ่งกันและกัน ที่ส่งผลต่อถึงปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม ตามรายงานของสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเพชรบุรี ให้ข้อมูลว่า แม่น้ำเพชรบุรีที่ต้องประสบปัญหาสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเส้นทางคมนาคม ทางบก ทำให้ผู้คนหลงลืม หันหลังให้แม่น้ำไปทางถนน แม่น้ำที่เคยมีความสำคัญกลายเป็นที่ทิ้งขยะและรองรับน้ำเสียจากชุมชน มีการก่อสร้างรुक ล้ำลำนน้ำ ทำให้ทัศนียภาพบริเวณสองฝั่งแม่น้ำเปลี่ยนไป รวมไปถึงปัญหาอื่นๆ ที่เกิดขึ้นทั้งการละทิ้งอาชีพที่มีการสืบทอดกันมาแต่ดั้งเดิม การจัดการการเรียนรู้ท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ จนไปถึงเกิดความภาคภูมิใจในชุมชนท้องถิ่นของตนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

การจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่นนั้นๆ โดยต้องทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ตามความหลากหลายและความแตกต่างระหว่างบุคคลกับสภาพท้องถิ่นที่อยู่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนจึงจำเป็นต้องใช้ความหลากหลายเช่นเดียวกัน โรงเรียนในจังหวัดเพชรบุรีมีการจัดหลักสูตรสถานศึกษาให้การจัดการเรียนการสอนวิชาท้องถิ่นศึกษาอยู่ในทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาศึกษาตอนปลาย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ศึกษานักเรียนระดับ

มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 โรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี โดยโรงเรียนได้จัดหลักสูตรท้องถิ่นเป็นรายวิชาสาระเพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนท้องถิ่นหรือที่ไม่ได้มีภูมิลำเนาในชุมชนท้องถิ่นได้มีฐานความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนท้องถิ่นเพชรบุรี เข้าใจความเป็นมาของจังหวัดเพชรบุรี มีความรู้ ความเข้าใจถึงสภาพภูมิศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การปกครอง ศาสนา อาชีพ วัฒนธรรม และเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในฐานะที่เป็นสมาชิกในชุมชน และนำไปประยุกต์ใช้ได้ในการดำเนินชีวิต

การแก้ไขปัญหของชุมชนท้องถิ่นที่พูดถึงวิธีการศึกษาที่น่าสนใจตามแนวทางของการจัดการเรียนรู้ ดังที่สุมน อมรวิวัฒน์ (2547) ได้กล่าวถึงการแสวงหาความรู้ไว้ว่า สามารถแยกออกได้เป็นสองกระบวนการ คือ การเรียนรู้เพื่อความรู้รอบ (General Knowledge) ซึ่งเป็นการบูรณาการความรู้จากศาสตร์ต่างๆ ที่สมดุลกัน และนำไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยในมิติการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษามี 4 มิติที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกันในการจัดการเรียนการสอน คือ ความรู้ ทักษะ ค่านิยม ทั้งนี้ 3 มิติ จะต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นองค์รวมนำไปสู่การกระทำในสภาพจริง คือ การลงมือปฏิบัติเพื่อสังคม หรือในฐานะเป็นพลเมืองของสังคม ซึ่งเป็นมิติที่ 4 จึงจะเรียกได้ว่าเป็นการพัฒนาเด็กทั้งตัวบุคคล (whole child development) (วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2554) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีจึงมีความสำคัญและช่วยให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่มีศักยภาพและเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ

เมื่อพิจารณารูปแบบการเรียนการสอน “รูปแบบความรัก” (Love Model) แนวคิดนี้เอมอัชมา วัฒนบุรานนท์ (2556) ได้สังเคราะห์และตกผลึกการจัดการเรียนรู้รูปแบบความรักจากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้มรดกศึกษาตามแนวคิดจิตปัญญาศึกษาเพื่อ สร้างเสริมความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์” (เอมอัชมา วัฒนบุรานนท์, 2554) มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเรียนรู้ (Learning) ขั้นเปิดใจ (Openness) ขั้นเห็นคุณค่า (Value) และขั้นเห็นคุณงามความดี (Excellence) ซึ่งรวมเรียกรูปแบบนี้ว่ารูปแบบ “ความรัก” (Love Model) โดยเป็นแนวคิดที่พัฒนามากจากแนวคิดจิตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) ที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง รู้จักความดี รู้จักความงาม ความเข้าใจธรรมชาติ ความมีสติ รอบคอบ ไคร่ครวญ เพื่อพัฒนาจิตใจและปัญญา ประกอบกับแนวคิดหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาที่มุ่งสอนให้บุคคลทำความดี ละเว้นความชั่ว และทำจิตใจให้ผ่องใสบริสุทธิ์

วิชาเพชรบุรีศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นวิชาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่จัดเนื้อหา และกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่น โดยประยุกต์ใช้รูปแบบความรักที่พัฒนาโดยรองศาสตราจารย์ ดร.เอมอัชมา วัฒนบุรานนท์ โดยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสังคมศึกษา และนำขั้นตอนของรูปแบบความรักมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหา และบริบทของวิชาสังคมศึกษา

จากวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสังคมศึกษา และการประยุกต์ใช้รูปแบบความรักเพื่อจัดการเรียนรู้วิชา เพชรบุรีศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนและเนื้อหาวิชาเพชรบุรีศึกษาประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นเรียนรู้ (Learning) เป็นการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ อภิปราย ตั้งคำถาม ตอบคำถาม แสดงความรู้สึกตามประเด็นการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชานั้นๆ ขั้นที่ 2 คือ ขั้น เปิดใจ (Openness) เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง เช่น การทัศนศึกษา การลงมือปฏิบัติ การสัมภาษณ์ปราชญ์ ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้เกิด การรู้จักชุมชนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงนำความรู้ที่มีมาแสดงความคิดเห็น เสนอประสบการณ์จริง หรือแสดง ความรู้สึกต่อประเด็นการเรียนรู้ (ปัญหา ความต้องการ) ขั้นที่ 3 ขั้นเห็นคุณค่า (Value) เป็นการจัดการ เรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่า ความสำคัญของประเด็นที่ได้เรียนรู้ โดยสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้อย่างตรงต่อ ให้เห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ ได้ และขั้นที่ 4 ขั้นเห็นคุณงามความดี (Excellence) เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้ประมวล ความรู้ที่ได้รับ ประสบการณ์ตรง การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ประโยชน์ และคุณค่า ของประเด็นที่ได้ ศึกษา เพื่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้ และมีเจตคติในเชิงบวกต่อชุมชนท้องถิ่นต่อไป

จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ทำวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นโดยประยุกต์ใช้ โมเดลเลิฟที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่น: กรณีศึกษาวิชา เพชรบุรีศึกษา ซึ่งเป็นการพัฒนาวิชาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยเห็นว่าจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจใน เนื้อหาวิชา การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น พัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเจตคติต่อชุมชน ท้องถิ่นของตน จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในชุมชนท้องถิ่นของตน รวมไปถึงสร้างความภาคภูมิใจ และเป็นแนวทางในการอนุรักษ์วัฒนธรรมที่สำคัญในท้องถิ่นอีกแนวทางหนึ่ง เพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับ ชุมชนท้องถิ่นและพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนระหว่างก่อนและหลังเรียน วิชาเพชรบุรีศึกษาโดยประยุกต์ใช้โมเดลเลิฟ
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่นของผู้เรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนวิชา เพชรบุรีศึกษา โดยประยุกต์ใช้โมเดลเลิฟ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยการทดลองแบบ หนึ่งกลุ่มวัดสองครั้ง (The One-Group Pretest-Posttest) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมี วิจารณญาณ และเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ช่วงชั้นที่ 3)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัด เพชรบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โดยมีการดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

- **โรงเรียนที่ใช้ในงานวิจัย** ใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ โรงเรียนโรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 เป็นสถานศึกษาด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหาร และครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมให้การสนับสนุนการทำวิจัย

2. เป็นสถานศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนวิชาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. เป็นสถานศึกษาที่มีนักเรียนต่อห้องจำนวนเฉลี่ยมากกว่า 30 คน และมีการจัดห้องเรียนแบบคละความสามารถ

- **การเลือกกลุ่มตัวอย่าง** คุณสมบัติเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โดยผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 27 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่

- แบบวัดความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 1 ฉบับ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก

จำนวน 20 ข้อ ทดสอบก่อนและหลังเรียน

- แบบวัดเจตคติ (Attitude) 1 ฉบับ จำนวน 20 ข้อ ทดสอบก่อนและหลังเรียน

- แบบสัมภาษณ์ (Interviews) จำนวน 4 ข้อเกี่ยวกับเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่

- แผนการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิชาเพชรบุรีศึกษา จำนวน 8 แผน 17 คาบ จัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลเลิฟ

การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยการหาค่าสถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติทดสอบที (t-test)

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแบบทดสอบ

2.1 ความเที่ยงตรง (validity) โดยศึกษาในประเด็นความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) ของแบบทดสอบ เพื่อคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 1

2.2 ความยากง่าย (difficulty) และอำนาจจำแนก วิเคราะห์โดยใช้สูตร KR-20 เพื่อหาความยากง่ายรายข้อและอำนาจจำแนกรายข้อ ซึ่งมีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20 - 0.87 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง -0.02 - 0.61 และดำเนินการปรับปรุงข้อสอบให้มีความเหมาะสม

2.3 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (reliability) คำนวณโดยใช้สูตร KR – 20 ของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) โดยค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.5261 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับปานกลาง

การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบวัดเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่น

การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบวัดเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่นในกลุ่มทดลอง มีดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ย (X) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้ค่าสถิติทดสอบที (t-test)
2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแบบวัดเจตคติ

2.1 ความเที่ยงตรง (validity) โดยศึกษาในประเด็นความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) ของแบบทดสอบ เพื่อคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 1

2.2 ความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติ (reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคเท่ากับ 0.7490 แสดงว่าแบบวัดเจตคติมีความเชื่อมั่นสูง

การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสัมภาษณ์

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเจตคติจากการสัมภาษณ์ (Interviews) ต่อชุมชนท้องถิ่น โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากแบบสัมภาษณ์ของกลุ่มทดลอง

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์

ความเที่ยงตรง (validity) โดยศึกษาในประเด็นความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) ของแบบทดสอบ แล้วนำผลที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยร้อยละ ($\bar{x}$) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าสถิติทดสอบ
 ที่ (t-test) ของคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณระหว่างก่อน
 เรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่ม	Mean	SD	ค่าเฉลี่ยของ ผลต่าง	SD ค่าเฉลี่ย ผลต่าง	t	df	Sig 1 tailed
ก่อนเรียน	10.93	2.601	4.59	3.153	7.568 *	26	0.000
หลังเรียน	15.52	3.056					

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า การทดสอบคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนก่อนเรียน เฉลี่ยเท่ากับ 10.93 คะแนน และมีคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณของกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 15.52 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนสอบทั้ง
 สองครั้งพบว่า คะแนนสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

2. การเปรียบเทียบคะแนนเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่นระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่ม ตัวอย่าง

การศึกษาการวัดเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่นที่มีการโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบโมเดลเลิฟ ผู้วิจัย
 ได้เก็บรวบรวมข้อมูลและได้ทำการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยร้อยละ ($\bar{x}$) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD) และค่าสถิติทดสอบ
 ที่ (t-test) ของคะแนนเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่นระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของ
 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่ม	Mean	SD	ค่าเฉลี่ยของ ผลต่าง	SD ค่าเฉลี่ย ผลต่าง	t	df	Sig 1 tailed
ก่อนเรียน	63.59	6.755	8.11	6.807	6.192 *	26	0.000
หลังเรียน	71.70	3.172					

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า การทดสอบคะแนนเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างมีคะแนน
 ก่อนเรียน เฉลี่ยเท่ากับ 63.59 คะแนน และมีคะแนนเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่นหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 71.70
 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนสอบทั้งสองครั้งพบว่า คะแนนสอบเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่นหลังเรียน
 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

3. ผลการสัมภาษณ์หลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

จากการสัมภาษณ์หลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปประเด็นได้ดังนี้

3.1 ความรู้สึกต่อชุมชนท้องถิ่นของตนเอง

นักเรียนมีความรู้สึกรักและภาคภูมิใจในชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น หลังการเรียนเห็นว่าชุมชนท้องถิ่นมีสิ่งที่น่าสนใจมากกว่าก่อนเรียนและมีความเข้าใจในประวัติความเป็นมาของชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น และมีภูมิใจที่ท้องถิ่นชุมชนตนเองมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ และมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเป็นประจำ

3.2 เอกลักษณะด้านประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาที่โดดเด่นของชุมชนท้องถิ่นเพชรบุรี

นักเรียนเห็นว่าเพชรบุรีมีเอกลักษณ์ด้านประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาที่โดดเด่นเพราะมีกลุ่มคนหลายชาติพันธุ์ ประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี รวมไปถึงกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ได้ร่วมกันอนุรักษ์สืบทอดประเพณี เช่น การจัดประเพณีบุญข้าวห่อขึ้นเป็นประจำทุกปีของชาวกระเหรี่ยงในอำเภอนางหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ไททรงดำขึ้นที่อำเภอยาย้อยเพื่อเผยแพร่ประเพณีวัฒนธรรมของชาวไททรงดำ เป็นต้น และประเพณี ภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของเพชรบุรีได้มีการนำไปใช้ประโยชน์มากมาย เช่น ภูมิปัญญาช่างปูนปั้นที่มีให้เห็นโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ทั่วจังหวัดเพชรบุรี ตามวัดและโบสถ์ต่างๆ ช่างแทงหยวกที่มีชื่อเสียง และช่างลายรดน้ำ เป็นต้น

3.3 ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของชุมชนท้องถิ่นเพชรบุรี และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์

นักเรียนได้ให้ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญและมีลักษณะเด่นในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นเพชรบุรี มีดังนี้ แม่น้ำเพชรบุรี เขาพะเนินทุ่ง หาดเจ้าสำราญ หาดปึกเตียน หาดชะอำ ป่าแก่งกระจาน เขาระทิง น้ำตกป่าละอู บ่อน้ำพุร้อน อ.หนองหญ้าปล้อง ตามลำดับ และสามารถมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ชุมชนท้องถิ่นของตนเอง ด้วยวิธีการ ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่ทิ้งขยะและปล่อยน้ำเสียลงในแม่น้ำ ไม่เก็บของป่าและล่าสัตว์ที่ห้ามล่า เข้าร่วมโครงการกิจกรรมอนุรักษ์ต่างๆ ที่ทางโรงเรียนและส่วนราชการจัดขึ้น แนะนำผู้ปกครองและญาติให้ร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตามลำดับ

3.4 การมีส่วนร่วมทำประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่นของตนเอง

นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าเริ่มจากการที่ตนเองไม่ทำให้เกิดความเสื่อมเสีย เช่น ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การดูแลภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น และภาคภูมิใจในชุมชนท้องถิ่นตนเอง เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างประโยชน์ต่างๆ ทั้งที่โรงเรียนจัดขึ้น และหน่วยงานราชการต่างๆ เช่น ประเพณีวันอนุรักษ์แม่น้ำเพชร ที่มีการจัดกิจกรรมให้เกิดการตระหนักถึงการรักษาความสะอาดของแม่น้ำเพชรบุรี เป็นต้น และจัดกิจกรรมการรณรงค์ให้เกิดความตระหนักถึงความภาคภูมิใจในชุมชนท้องถิ่น ประเพณีภูมิปัญญา และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นโดยประยุกต์ใช้โมเดลเลิฟที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่น: กรณีศึกษาวิชาเพชรบุรีศึกษา สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. คะแนนความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ที่จัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นโดยประยุกต์ใช้โมเดลเลิฟมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5
2. คะแนนเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างที่จัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นโดยประยุกต์ใช้โมเดลเลิฟมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นโดยประยุกต์ใช้โมเดลเลิฟที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่น: กรณีศึกษาวิชาเพชรบุรีศึกษา มีประเด็นอภิปรายที่สำคัญ 2 ประเด็น ดังนี้

1. ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ที่จัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นโดยประยุกต์ใช้โมเดลเลิฟมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งเอนอชมา วัฒนบุรณนท์ (2556) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้รูปแบบ “ความรัก” เพื่อสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามแนวคิดปัญญาศึกษาซึ่งพบว่ากลุ่มทดลองมีพัฒนาการที่ดีขึ้นเช่นกัน โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสอนให้นักเรียนได้ลงมือค้นคว้าหาข้อมูล การอุปนัย การนิรนัย ทำให้นักเรียนเรียนมีคะแนนสูงขึ้นจากก่อนเรียน ทั้งนี้การค้นพบคือการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั่นเอง

จากผลการวิจัยที่พบว่าความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ที่จัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นโดยประยุกต์ใช้โมเดลเลิฟมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาเพชรบุรีศึกษาโดยประยุกต์ใช้โมเดลเลิฟที่ทุกขั้นตอนสามารถพัฒนาความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ของตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผู้วิจัยได้วัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา หมายถึง ความสามารถในการระบุใจความสำคัญหรือกำหนดประเด็นปัญหาที่ชัดเจนจากข้อมูล บทความหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้
2. ความสามารถในการพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและการสังเกต หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาตัดสินความถูกต้องของข้อมูลความเป็นไปได้ของข้อความจากรายงานที่ได้จากการสังเกตของบุคคลต่างๆ

3. ความสามารถในการอุปนัย หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาข้อมูลและสถานการณ์ต่างๆ จากการตั้งข้อสังเกตของบุคคลต่างๆ แล้วสามารถตัดสินใจได้ว่า ข้อเท็จจริงใดสนับสนุน คัดค้าน หรือไม่เกี่ยวข้องกับข้อสรุปที่ได้คาดคะเนไว้

4. ความสามารถในการนิรนัย หมายถึง ความสามารถในการหาข้อสรุปในสถานการณ์ จากประโยคหลักที่กำหนดให้ โดยอาศัยเหตุผลจากส่วนใหญ่ไปสู่ส่วนย่อย ซึ่งข้อสรุปที่ได้ต้องสมเหตุสมผล

อนึ่งการจัดการเรียนรู้วิชาเพชรบุรีศึกษาโดยประยุกต์ใช้รูปแบบความรักส่งเสริมให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้ โดยเริ่มต้นจากการศึกษาค้นคว้า จากหนังสือ ตำรา แหล่งเรียนรู้ต่างๆ และจากประสบการณ์ตรง แล้วนำความรู้ที่ได้ศึกษามาจัดกิจกรรมตั้งปัญหาใกล้ตัวนักเรียนเพื่อเป็นการเปิดประเด็นในการอภิปราย ร่วมกันคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แสดงความรู้สึกจากการอ่านข้อมูล บทความ หรือการนำเสนอกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท้องถิ่นของนักเรียน นำข้อมูลที่ได้มาร่วมกันอภิปราย วางแผนในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยใช้วิธีการจัดการความรู้โดยใช้ผังกราฟิกในรูปแบบต่างๆ เมื่อนักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา และเหตุการณ์ต่างๆ นักเรียนจะนำข้อมูลที่ได้จากการอภิปราย หรือสนทนา มาหาค่านิยมของตนเองและชุมชนสังคม โดยการวิเคราะห์หาเหตุผล การเขียนบันทึก การให้น้ำหนักคะแนนในเรื่องต่างๆ เมื่อนักเรียนเห็นคุณค่าและเกิดเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่นที่มีต่อเรื่องต่างๆ ที่ได้ศึกษา จึงนำไปสู่การลงมือปฏิบัติทั้งต่อตนเองและส่วนรวม โดยใช้วิธีการลงมือปฏิบัติเพื่อสังคม การแสดงออก โดยคำพูด การเขียนข้อความ การวาดภาพ การเขียนคำขวัญ การเขียนบันทึก และการเขียนแสดงความรู้สึกจากกระบวนการเรียนรู้ของโมเดลเลิฟที่กล่าวมานักเรียนจะเกิดความเข้าใจในสถานการณ์ปัญหา บอกใจความสำคัญของสถานการณ์ต่างๆ ได้ สามารถตัดสินใจความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลต่างๆ นำไปสู่การสรุปปัญหาเกิดกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล จำลำดับความสำคัญของเหตุการณ์ สามารถหาข้อสรุป และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่างๆ ได้

กิจกรรมที่สำคัญเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ กิจกรรมการทัศนศึกษา โดยนักเรียนจะได้เรียนรู้ปัญหา การเลือกใช้แหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือที่จะนำไปสู่การสรุปที่ถูกต้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดจากโรงเรียนที่ใช้ในการทดลองวิจัยในการนำกลุ่มตัวอย่างลงพื้นที่จริงจึงใช้วิธีการจัดการเรียนรู้โดยนำรูปภาพ วิดีทัศน์ที่แสดงถึงภาพจริงของสถานที่จริงมาให้นักเรียนได้ศึกษาแทนที่การลงพื้นที่จริงเพื่อความเข้าใจ และดำเนินกิจกรรมให้ตรงตามจุดประสงค์มากที่สุด

จากเหตุผลข้างที่ได้กล่าวมาทั้งหมด จึงสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้โมเดลเลิฟสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้

2. เจตคติต่อชุมชนท้องถิ่น

จากผลการวิจัยพบว่า คะแนนเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างที่จัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นโดยประยุกต์ใช้โมเดลเลิฟมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 สอดคล้องกับผลของการจัดการเรียนรู้มรรคศึกษาตามแนวคิด

จิตตปัญญาศึกษาของเอมอัชมา วัฒนบุรณนธ์ (2554) ที่พัฒนารูปแบบความรักเพื่อสร้างความเข้าใจต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งพบว่านิสิตกลุ่มที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบความรัก เข้าใจตนเองมากขึ้นจากการสะท้อนความรู้สึก และการแสดงความคิดเห็นจากกิจกรรมของรูปแบบความรัก เช่นเดียวกับการประยุกต์ใช้โมเดลเลิฟในการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นเพชรบุรีศึกษาที่นักเรียนมีความเข้าใจ และภาคภูมิใจในชุมชนท้องถิ่นของตนเองมากขึ้นจากการทำกิจกรรมตามขั้นตอนของโมเดลเลิฟและสามารถทำประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่นของตนเองได้

โดยจากการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้โมเดลเลิฟมีกิจกรรมต่างๆ ที่กลุ่มตัวอย่างได้สะท้อนเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่นผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ กิจกรรมการอภิปราย การแก้ปัญหา การใช้กรณีศึกษา การแสดงความคิดเห็น การสนทนาเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ การหาเหตุผล การเขียนบันทึก การประเมินค่า การแสดงความรักโดยใช้คำพูด การวาดภาพ การเขียนคำขวัญ การลงมือปฏิบัติเพื่อสาธารณะ ซึ่งจากกิจกรรมดังที่กล่าวมานักเรียนจะได้สะท้อนความคิดและจากความรู้สึกของจิตใจตนเอง ซึ่งส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่น 4 ด้านดังต่อไปนี้

1. เจตคติต่อความสำคัญของชุมชนท้องถิ่นเพชรบุรี
2. เจตคติต่อการสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมภูมิปัญญา
3. เจตคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
4. เจตคติในเรื่องความคิดและการปฏิบัติตนต่อชุมชนท้องถิ่นส่วนรวม

สำหรับการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้โมเดลเลิฟสำหรับเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่นนักเรียนสามารถสะท้อนความรู้สึกได้จากกิจกรรม เช่น เมื่อผู้วิจัยตั้งประเด็นคำถาม หรือนำข้อมูล รูปภาพ สื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเพชรบุรีมาแสดงให้นักเรียนได้เรียนรู้ในชั้นเรียน (Learning) เกิดประเด็นให้นักเรียนได้ศึกษา สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมและข้อเท็จจริงในชั้นเปิดใจ (Openness) ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของชุมชนท้องถิ่นเพชรบุรีและเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นตนเอง และจากการสัมภาษณ์พบว่า นักเรียนรู้สึกภาคภูมิใจที่เพชรบุรีมีความเป็นมาที่ยาวนาน มีความสำคัญต่อประเทศไทยทั้งในสมัยประวัติศาสตร์เรื่อยมาจนปัจจุบัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของชุมชนท้องถิ่นเพชรบุรี

จากการศึกษาชั้นเรียน (Learning) และชั้นเปิดใจ (Openness) เมื่อนักเรียนเข้าใจข้อมูลและข้อเท็จจริงต่างๆ จึงนำไปสู่ขั้นเห็นคุณค่า (Value) และเห็นคุณงามความดี (Excellence) ได้แก่ การที่นักเรียนศึกษาเรื่องประเพณีและภูมิปัญญาที่สำคัญของจังหวัดเพชรบุรี แล้วเห็นว่าควรแก่การอนุรักษ์ไว้ จึงมีการเขียนบันทึกประเพณีและภูมิปัญญาที่สำคัญและบรรยายความรู้สึกว่าแต่ละประเพณีและภูมิปัญญานั้นสำคัญอย่างไรต่อวิถีชีวิตชาวเพชรบุรี ควรแก่การสืบทอดหรือไม่ จากการสัมภาษณ์เจตคติต่อการสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมภูมิปัญญาของนักเรียน พบว่า นักเรียนเห็นเหมือนกันว่าจังหวัดเพชรบุรีมีประเพณีและภูมิปัญญาเป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่เกิดขึ้นมาจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ประเพณีการเล่นวัวลาน วัวเทียมไถ เป็นต้น และนักเรียนมีวิธีในการอนุรักษ์ประเพณีภูมิปัญญา โดยการศึกษาที่มาของประเพณีและภูมิปัญญาต่างๆ ในชุมชนท้องถิ่น การเข้าร่วมประเพณีที่สำคัญในท้องถิ่น รวมไปถึงการไม่ทำให้ประเพณีเกิดความเสียหาย เช่น การใช้ประเพณีการแข่งขันวัวลานไปมั่วสุมอบายมุข การเล่นเกมพนันต่างๆ เป็นต้น การมี

ความรู้ในภูมิปัญญาต่างๆ และสามารถปฏิบัติได้ หรือในประเด็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัด เพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างหาสาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไขโดยการเขียนร่างโครงการแก้ไขปัญหา ทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดเพชรบุรี ทำให้เห็นความสำคัญของทรัพยากรต่างๆ ในจังหวัดเพชรบุรี และสามารถระบุอิทธิพลที่ตามความรู้ความสามารถ สอดคล้องกับผลจากการสัมภาษณ์นักเรียนในหัวข้อ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่เด่นในจังหวัดเพชรบุรีมีอะไรบ้าง และนักเรียนมีส่วนร่วมในการร่วมอนุรักษ์ดูแลได้ อย่างไร นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในจังหวัดเพชรบุรี คือ แม่น้ำเพชรบุรี และสามารถอนุรักษ์ ดูแลได้ด้วยการไม่ทิ้งขยะ และสิ่งปฏิกูลลงในแม่น้ำ เข้าร่วมกิจกรรมวันอนุรักษ์แม่น้ำเพชร จัดโครงการรณรงค์ การทิ้งขยะลงในแม่น้ำ และเผยแพร่แนวทางการอนุรักษ์แม่น้ำเพชรแก่พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ชาวเพชรบุรี และ รวมไปถึงนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมแม่น้ำเพชรบุรี

จากการจัดการเรียนรู้วิชาเพชรบุรีศึกษาโดยใช้โมเดลเลิฟ นักเรียนได้รับความรู้ ข้อเท็จจริง ประเด็น ปัญหาในชุมชนท้องถิ่นเพชรบุรีในชั้นเรียนรู้ (Learning) นำไปสู่การค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ หาแนวทาง แก้ไขในชั้นเปิดใจ (Openness) เมื่อมีแนวทางแก้ไขมีความรู้ความเข้าใจ นักเรียนจะเห็นคุณค่าของชุมชน ท้องถิ่นที่ตนเองอยู่อาศัยในชั้นเห็นคุณค่า (Value) นำไปสู่การปฏิบัติในชั้นเห็นคุณงามความดี (Excellence) นักเรียนจึงเกิดความคิด และลงมือปฏิบัติตนที่ดีแก่ชุมชนท้องถิ่น ตรงกับผลการสัมภาษณ์เจตคติของกลุ่ม ตัวอย่างที่มีต่อการปฏิบัติต่อชุมชนอย่างไร นักเรียนให้ความเห็นตรงกันว่า จะทำสิ่งใดต้องนึกถึงประโยชน์ ส่วนรวมเป็นหลัก และไม่ทำให้คนในชุมชนท้องถิ่น และรวมไปถึงในประเทศต้องเดือดร้อน ซึ่งจากผลการ สัมภาษณ์ที่ได้ทำให้เห็นได้ชัดเจนว่านักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงด้านเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่นในทางที่ดีขึ้น

จากเหตุผลข้างที่ได้กล่าวมาทั้งหมด จึงสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้โมเดลเลิฟสามารถ พัฒนาเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่นได้

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะจากการวิจัยและการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ครูควรชี้แจงข้อตกลงร่วมกันกับนักเรียนให้เข้าใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้ก่อนทุกครั้งที่จะดำเนินการทดลองเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน

1.2 ในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ควรคำนึงถึงประเด็นสำคัญ 3 ประเด็น ดังนี้ สร้างบรรยากาศให้เกิดความน่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จากนักเรียนโดยใช้การสนทนา การถามตอบ หรือ ผ่านทางสื่อต่างๆ ที่มีความหลากหลายและน่าสนใจ การจัดทัศนศึกษาในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นของผู้เรียนเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจจากการได้สัมผัสโดยตรงเน้นจากประสบการณ์จริงผู้เรียนจะได้นำมาคิดต่อยอดการปฏิบัติ ต่อชุมชนท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรให้เกิดความหลากหลายสอดคล้องกับ เนื้อหา และสื่อความหมายได้ชัดเจนเพื่อให้เกิดการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ

1.3 ในรายวิชาท้องถิ่นศึกษา สามารถนำมาบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือในรายวิชาอื่นๆ เช่น บูรณาการกับวิชาศิลปะ โดยการสร้างชิ้นงานต่างๆ ที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นชุมชนท้องถิ่นเพชรบุรี และบูรณาการกับกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยการนำเนื้อหาในวิชาท้องถิ่นศึกษามาใช้ศึกษากับสาระต่างๆ ทั้ง 5 สาระ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นโดยประยุกต์ใช้โมเดลเลิฟที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่น: กรณีศึกษาวิชาเพชรบุรีศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโมเดลเลิฟในรายวิชาอื่น ระดับชั้นอื่น และประยุกต์ใช้ขั้นตอนโมเดลเลิฟตามบริบทของเนื้อหาในรายวิชา และระดับชั้นนั้นๆ

2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น นอกเหนือจากความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและเจตคติต่อชุมชนท้องถิ่น เช่น การคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
- กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สหกรณ์ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเพชรบุรี, สำนักงาน. *แม่น้ำเพชรบุรี*. สืบค้นวันที่ 26 ธันวาคม 2556, จาก <http://www.phetchaburi-mnre.org>
- ประเวศ วะสี. (2555). *ทิศทางใหม่ของประเทศไทย ทิศทางใหม่ของการศึกษาชุมชนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- พรพิศ ดาษตัน. (2543). *เพชรบุรี*. กรุงเทพมหานคร: เลิฟแอนด์ลิฟเพรส.
- วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2554). *ครูสังคมศึกษากับการพัฒนาทักษะแก่นักเรียน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2547). *บทบาทของสถาบันการศึกษาต่อการพัฒนาจิตใจ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- เอมอัชมา วัฒนบุรานนท์. (2554). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้มรดกศึกษาเพื่อสร้างเสริมความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามแนวคิดจิตปัญญาศึกษา*. เอกสารอัดสำเนา. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอมอัชมา วัฒนบุรานนท์. (2556). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ “ความรัก” หรือเลิฟโมเดล (LOVE Model) เพื่อสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามแนวคิดจิตปัญญาศึกษา*. รายงานวิจัย, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.